

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-03-25

Ärendenummer KOV-2024-00433

Handläggare

Bo von Bahr

Telefon: 031–368 71 62

E-post:

bo.von.bahr@kretsloppochvatten.goteborg.se

Information om förslag till reviderade avfallsföreskrifter

Förslag till beslut

1. Kretslopp och vattennämnden antecknar informationen till protokollet

Sammanfattning

Göteborgs avfallsföreskrifter behöver uppdateras efter ett flertal lagändringar och utifrån uppdrag från kommunfullmäktige. Kretslopp och vattennämnden beslutade under hösten 2023 om ett förslag till nya avfallsföreskrifter. Förslaget återremitterades dock från kommunfullmäktige i början av 2024 för justering. Det nya förslaget till föreskrifter som togs fram under 2024 återremitterades ytterligare en gång från kommunfullmäktige i slutet av 2024 för fler justeringar (KF 2024-11-21 § 5). Under den tid som förflutit under det ovan beskrivna arbetet har avfallslagstiftningen hunnit ändras på flera punkter vilket gjort att en parallell process har pågått som hanterat dessa förändringar (KVN 2024-06-12 § 141).

Detta tjänsteutlåtande beskriver de justeringar i föreskrifterna som gjorts för att uppfylla uppdraget från kommunfullmäktige (KF 2024-11-21, § 5) om auktorisation av avfallstransporter. Därtill hanteras nyttillkommen lagstiftning om textilavfall och fiskeredskap. Föreskrifter justerade enligt dessa aspekter ställdes ut i början på året och synpunkter från Miljö- och klimatinämnden och allmänheten är omhändertagna i förslaget till reviderade föreskrifter. Förslaget till föreskrifter som tagits fram i detta tjänsteutlåtande ska nu hanteras i Kretslopp och vattennämnden (informationsärende i april, beslutsärende i maj) och därefter i kommunfullmäktige.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Lagändringarna som trädde i kraft 2025 innebär förändrade kostnader till följd av krav på hantering av utsorterade fraktioner, detta har dock redan hanterats i ordinarie budgetarbete.

Kretslopp och vattennämndens ekonomi påverkas inte av *förslag till ny reglering avseende transporter till återvinningscentral* i ett första skede. Utökad uppföljning för kontroll av de auktoriserade transportörerna innebär en ökad kostnad för avfallskollektivet.

Att föreskrifterna är tydliga, enkla att tillämpa och stämmer överens med nationell lagstiftning bedöms minska risken att nämnden får kostnader för tvister vilket kan bidra till att öka förtroendet för kommunen.

Bedömning ur ekologisk dimension

Ett viktigt syfte med avfallshanteringen är att minska den ekologiska belastningen från avfallet på miljön. Att reglerna är tydliga, enkla att tillämpa och stämmer överens med nationell lagstiftning bedöms ge bättre förutsättningar för att avfallshanteringen utförs på ett eftersträvat sätt.

Bedömning ur social dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bilagor

1. Förslag till föreskrifter för avfallshantering Göteborgs stad
2. Hantering av synpunkter från Miljö- och klimatnämnden och allmänheten
3. Yttrande från Miljö- och klimatnämnden
- 4 Sammanställning av utställda och justerade förslag till ändringar i avfallsföreskrifterna

Ärendet

Kretslopp och vattennämnden informeras om ett förslag till föreskrifter för avfallshantering i Göteborgs Stad (bilaga 1). Nämnden beslutade på sammanträdet i januari att ställa ut ett förslag till föreskrifter (KVN 2025-01-22 § 8).

Föreskrifterna har nu justerats utifrån inkomna synpunkter. Vid nämndsammanträde i maj föreslås nämnden besluta att skicka förslaget till kommunstyrelsen för senare fastställande av föreskrifterna i kommunfullmäktige.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

I oktober 2023 tog Kretslopp och vattennämnden beslut om att godkänna ett förslag till avfallsföreskrifter och att sända det till kommunstyrelsen för antagande i kommunfullmäktige, 2023-10-18 § 183 Ärendenummer KVN 0228/23.

I februari 2024 återremitterades Kretslopp och vattennämndens förslag till avfallsföreskrifter i enlighet med kommunfullmäktiges beslut, 2024-02-01 § 25 Ärendenummer SLK-2023-00906:

Ärendet återremitteras till Kretslopp- och vattennämnden som får i uppdrag att skyndsamt revidera Göteborgs Stads föreskrifter för avfallshantering så att verksamheter som förmedlar avfallstransporter för privatpersoner möjliggörs samt att åtgärder vidtas för att minska riskerna för olovlig dumpning.

Kretslopp och vatten tog fram ett nytt förslag som bedömdes stämma överens med uppdraget i återremissen. I april 2024 tog Kretslopp och vattennämnden beslut om att skicka det reviderade förslaget till kommunfullmäktige (2024-04-24 § 81 Ärendenummer KVN 0228/23). Kretslopp och vattennämnden ställde sig bakom det ursprungliga förslaget.

Förvaltningen påbörjade parallellt en process med att uppdatera föreskrifterna inför 2025 då ny lagstiftning gällande textilavfall och fiskeredskap träder i kraft. I samband med det gjordes även förtydliganden gällande hantering av före detta livsmedel.

I juni 2024 beslutade Kretslopp och vattennämnden att ”Förslag till nya och ändrade paragrafer 2025” skulle ställas ut samt remitteras till miljö- och klimatnämnden efter det att reviderade föreskrifter för 2024 antagits i kommunfullmäktige.

I november 2024 beslutade kommunfullmäktige på nytt att återremittera förslaget till avfallsföreskrifter som tagits fram inför 2024 och Kretslopp och vattennämnden fick i uppdrag att justera förslaget (KVN 2024-11-21 § 5):

- 1. Kretslopp och vattennämnden får i uppdrag att justera förslaget till föreskrifter som möjliggör auktorisation avseende transporter av hushållens grovavfall, bygg- och rivningsavfall, trädgårdsavfall, returpapper och förpackningar, samt om det bedöms kunna ske ändamålsenligt, även farligt avfall.*
- 2. Kretslopp och vattennämnden får i uppdrag att därefter skyndsamt skicka ut det reviderade förslaget till föreskrifter på samråd och utställning innan ärendet åter når kommunfullmäktige.*

Aktuellt ärende

Ett förslag till ny version av föreskrifterna togs fram i slutet av 2024 för att beakta ovan synpunkt om auktorisation och det kompletterades med förändringar utifrån tillkommen lagstiftning som tidigare hanterats i den parallella processen. Därefter skickades förslaget skyndsamt på remiss och ställdes ut på stadens hemsida i början av 2025 enligt Kretslopp och vattennämndens beslut i januari 2025 (KVN 2025-01-22 § 8).

Utställningen avslutades 2025-02-25 och i detta tjänsteutlåtande sammanställs inkomna synpunkter och ett förslag på hur de ska hanteras. Förslaget till reviderade föreskrifter inkluderar även tidigare utställda och beslutade föreskriftsändringar (KVN 2023-10-18, § 183).

Synpunkter har inkommit från Miljö- och klimatnämnden och allmänheten och föranleder mindre revideringar. Det reviderade förslaget av föreskrifterna finns i bilaga 1, och en sammanställning av utställda och justerade förslag till ändringar finns i bilaga 4. Det reviderade förslaget av föreskrifterna planeras att översändas till kommunstyrelsen efter Kretslopp och vattennämndens sammanträde i maj. Därefter skickas förslaget för antagande till kommunfullmäktige.

Hantering av uppdraget från kommunfullmäktige

Uppdraget från kommunfullmäktige (KF 2024-11-21 § 5) bestod av att möjliggöra auktorisation avseende vissa avfallstransporter. I de bilagda förslaget till föreskrifterna (bilaga 1) under rubriken Sortering och lämning av avfall (föreskrifternas bilaga 1) i punkt 2c återfinns den ursprungliga regleringen:

2c. Ett enskilt hushåll får själva transportera sitt grovavfall, bygg- och rivningsavfall, farligt avfall, trädgårdsavfall, returpapper och förpackningar till kommunens återvinningscentraler. Det enskilda hushållet får även använda sig av en familjemedlem eller annan närstående, personal beviljad med stöd av socialtjänstlagen eller annan lag om särskilt stöd samt sin fastighetsinnehavare för transport av detta avfall till kommunens återvinningscentral.

Det nya förslaget till reglering avseende transporter till återvinningscentral i enlighet med kommunfullmäktiges uppdrag återfinns i punkt 2d och förhåller sig som ett tillägg till den ursprungliga regleringen:

2d. Det enskilda hushållet får använda sig av annan än renhållarens avtalade och auktoriserade utförare eller vad som angivits i 2c för transport av grovavfall, bygg- och rivningsavfall, farligt avfall, trädgårdsavfall, returpapper och förpackningar till kommunens återvinningscentraler om transporten förmedlas via tjänst som auktoriserats eller på annat sätt godkänts av renhållaren.

Övriga tillägg och förändringar utifrån lagändringar

Avfallsföreskrifterna behöver justeras för att uppfylla kraven i ny lagstiftning som började gälla 2025 som handlar om textil, fiskeredskap och animaliska biprodukter. Förutom detta så har föreskrifterna justerats utifrån redan tidigare utställda och beslutade förändringar av Kretslopp och vattennämnden (KVN 2023-10-18, § 183). Eftersom dessa ändringar har hanterats i en parallell process och inte tidigare skickats till kommunstyrelse och kommunfullmäktige, redovisas de i detta avsnitt.

För **textilavfall** infördes nya bestämmelser den 1 januari 2025 i avfallsförordningen (2020:614, kap 3) som i korthet innebär att textilavfall ska samlas in separat och behandlas.

Nya krav på **fiskeredskap** utgörs i korthet av att de ska samlas in separat på ett sätt som främjar återanvändning eller materialåtervinning (3 kap. 12 a § avfallsförordningen). Avfallet ska hämtas gratis vid minst en av kommunens platser för hantering av avfall eller på en plats som kommunen och producentansvarsorganisationen har kommit överens om. Avfallet ska hämtas i den omfattning som är skäligt med hänsyn till mängden avfall.

Regeringen har beslutat om ett **kommunalt insamlingsansvar av förpackningsavfall** från hushåll samt från verksamheter samlokaliserade med hushåll efter anmälan till kommunen. Kommunens ansvar för insamling av förpackningsavfall trädde i kraft den 1 januari 2024 och kravet på fastighetsnära insamling träder i kraft den 1 januari 2027. Avfallsföreskrifterna behöver stämma överens med dessa nya bestämmelser.

Avfallsföreskrifterna har justerats för att överensstämma med de krav som gäller vid insamling av **animaliska biprodukter**. Exempel på krav är att de ska sorteras ut från annat avfall, emballeras i för ändamålet framtagna kärl och det ställs också krav på dokumentation i form av handelsdokument.

Från och med den 1 januari 2024, införs **obligatorisk matavfallsinsamling**, dvs hushållen ska sortera ut matavfall och kommunerna ska tillhandahålla ett insamlingssystem för matavfall från hushåll och verksamheter. Avfallsföreskrifterna behöver stämma överens med dessa nya bestämmelser.

Ändringar i avfallsförordningen (2020:614) innebär att alla avfallsinnehavare **måste skilja avfallet från sin förpackning** för att kunna lämna förpackningen till förpackningsinsamling. Om innehållet är livsmedel ska det dessutom sorteras ut som matavfall. Avfallsföreskrifterna behöver stämma överens med dessa nya bestämmelser.

Inkomna remissvar

Miljö- och klimatnämndens yttrande

Här redogörs översiktligt för innehållet i remissvaret från Miljö- och klimatnämnden. För mer detaljerad beskrivning, och information om hur förvaltningen agerat utifrån synpunkterna, hänvisas till bilaga 2.

Miljö- och klimatnämnden har uppmärksammat att en ny version av Avfallsförordningen (2020:614) börjat gälla i februari 2025, vilket gjort att en del definitioner behöver revideras. En del synpunkter har framförts om eldning, både vad som får eldas och vid vilken tidpunkt.

Två av paragraferna i föreskrifterna handlar om textil. Miljö- och klimatnämnden föreslår vissa förändringar som utökar möjligheterna till egen hantering av textilavfall. Miljö- och klimatnämnden påpekar också att ”textilavfall” ska läggas till som en av de fraktioner som ska vara godkänt att transporteras till en återvinningscentral, oavsett vem som utför transporten.

Miljö- och klimatnämnden har också synpunkter på den del av föreskrifterna som justerats utifrån uppdraget från kommunfullmäktige, dvs att möjliggöra auktorisation för transport av avfall till återvinningscentraler. Miljö- och klimatnämnden gör den övergripande bedömningen att förslaget är en ”godtagbar kompromiss” genom att det blir en ökad kontroll över de tjänster som kan tänkas erbjudas och att det samtidigt finns en möjlighet att dra tillbaka godkännanden vid missbruk. Miljö- och klimatnämnden lyfter dock fram att systemet kommer bli mycket svårt att utföra tillsyn på, t ex när privatpersoner utför tjänster åt andra privatpersoner via olika förmedlingstjänster. Det finns också en uppenbar risk för dumpning av avfall. Miljö- och klimatnämnden påpekar att det är av stor vikt att Kretslopp och vatten följer upp och kontrollerar att de företag som har auktoriserats uppfyller de krav som ställts.

Allmänhetens remissvar

Enbart en synpunkt kom in från allmänheten under utställningen. Medborgaren lyfte fram problemet med införandet av fastighetsnära insamling av förpackningar och förordade fortsatt insamling vid förbättrade återvinningsstationer. Motiven var utrymmesskäl, med många och skrymmande kärl, buller vid tömning och risk för problem med skadedjur.

Förvaltningens bedömning

Ny reglering av transporter till återvinningscentral

Förvaltningen bedömer att förslag till ny reglering avseende transporter till återvinningscentral i detta TU omhändertar uppdraget från kommunfullmäktige och en synpunkt från miljö- och klimatnämnden.

Förslaget innebär att enskilda hushåll kan använda den som är auktoriserad för transport av grovavfall, bygg- och rivningsavfall, farligt avfall, trädgårdsavfall, textilavfall, returpapper och förpackningar för att få det transporterat till kommunens återvinningscentraler. Kretslopp och vatten har redan idag en sådan auktorisation i drift men auktorisationen ska ses över för att säkerställa att den möter föreslagen skrivning i kommunfullmäktiges uppdrag.

Förslaget till ny reglering innebär också att det enskilda hushållet kan få avfallet hämtat och lämnat av valfri transportör, exempelvis en annan privatperson, en organisation eller verksamhet så länge transporten förmedlats av en tjänst som har auktoriserats eller godkänts av Kretslopp och vatten.

Förvaltningen har möjlighet att genom auktorisation ställa krav på transportörer eller förmedlingstjänsten om vilka krav som ska gälla. Exakt vilka kontrollfunktioner som behövs och som är lämpliga kommer att tas fram i samband med framtagande av auktorisationerna.

Sammanfattningsvis innebär förslaget att en transportör kan välja att auktorisera sig hos Göteborgs Stad eller utföra uppdrag via en tjänst som blivit auktoriserad för förmedling av enskilda hushålls transporter till återvinningscentralerna.

Eventuella aktörer som är verksamma idag behöver ha ingått avtal via auktorisation senast vid den tidpunkt som nya föreskrifter börjar gälla för att få fortsätta sin verksamhet.

Förvaltningen delar Miljö- och klimatnämndens bedömning av att auktorisation medför ökad risk för oseriösa transporter av avfall. Förvaltningen ser också att de utökade kontrollerna för efterlevnad kommer att kräva utökade resurser.

Ny lagstiftning 2025

Förvaltningen bedömer att föreskrifterna behöver justeras för att stämma överens med ny lagstiftning som trädde i kraft 1 januari 2025 gällande utsortering, separat insamling och utökat informationsansvar för textilavfall samt utsortering och separat insamling av fiskeredskap under kommunalt ansvar. Därtill behöver föreskrifterna justeras för att stämma överens med hur avfall innehållandes animaliska biprodukter hanteras i kommunen.

Totalt behöver tio paragrafer ändras eller läggas till för att tillgodose behovet av att justera föreskrifterna utifrån lagändringar som började gälla fram till 2025. Föreslagna ändringar framgår av bilaga 4.

Remissvar

Förvaltningen har gjort bedömningen att alla synpunkter förutom en som Miljö- och klimatnämnden inkommit med, har varit relevanta och därför justerat föreskrifterna enligt detta, se bilaga 2 för mer detaljer. Synpunkten från allmänheten har inte beaktats eftersom den berör insamlingssystem för fastighetsnära insamling som regleras i lagstiftning.

Kretslopp och vatten

Marianne Erlandson

Hilda Kraamer

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef, Avfallsavdelningen